

Motion till riksdagen

1988/89:N229

av Erik Holmkvist m.fl. (m, c, fp)

Den konkurrensutsatta delen av affärsverkens verksamhet

De statliga affärsdrivande verken är sju: postverket, televerket, statens järnvägar (SJ), domänverket, statens vattenfallsverk, förenade fabriksverken (FFV) och luftfartsverket.

Med jämna mellanrum under tre decennier har affärsverken diskuterats. En översiktlig genomgång av dessa utredningar ger vid handen att utredarna genomgående tycks ha undervärderat de svårigheter som uppstår när myndighetsfunktionen blandas med konkurrensutsatt verksamhet. Därtill tycks man inte ha uppfattat i hur stor utsträckning affärsverksamhetens situation förändrats.

Det kan också konstateras att statsmakterna inte vid något tillfälle givit uttryck för en samlad uppfattning om de statliga företagens och myndigheternas plats i det ekonomiska systemet och om, och i så fall på vilket sätt, marknadsekonomi och myndighetsutövning är förenliga.

I takt med en minskning av det traditionella arbetsfältet för de affärsdrivande verken fortsätter emellertid dessa att söka sig till arbetsområden, vilka ursprungligen inte var avsedda för dessa verk. Någon allvarligare diskussion om nyttan av denna expansion har inte förts av statsmakterna. Enskilda företag har kommit i kläm i denna expansion och det finns en uppenbar risk att denna utveckling kan komma att fortsätta.

Den ur marknadsekonomiskt tänkande naturligaste lösningen vore att de affärsdrivande verken helt upphörde med den konkurrensutsatta verksamheten. I stället bör de affärsdrivande verken sätta in alla sina resurser att effektivisera de monopoliserade verksamheterna. Så har exempelvis skett när televerkets monopol på vanliga telefonapparater och abonnentväxlar avskaffats med för konsumenterna positivt resultat. Det är i regel ändå dessa som utgör affärsverkens huvuduppgift och som motiverar statens engagemang. I fall då det finns särskilda skäl att låta konkurrensutsatt verksamhet bedrivas inom ramen för en affärskoncern bör detta ske i form av ett särskilt aktiebolag.

Tills denna uppdelning och avyttring av verksamheten som ovan angivits har skett är det av yttersta vikt att konkurrensneutralitet råder gentemot enskilda företag. Detta bör riksdagen uttala.

Hemställan

Mot. 1988/89

N229

Med stöd av ovan hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avyttring av affärsverkens konkurrensutsatta verksamhet eller ett avskiljande av densamma från affärsverkens verksamhet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de affärsdrivande verken inte får utnyttja sin monopoliserade verksamhet i syfte att vinna fördelar på de konkurrensutsatta delarna av affärsverkens verksamhet.

Stockholm den 23 januari 1989

Erik Holmkvist (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Rune Backlund (c)

Kjell Johansson (fp)

Siw Persson (fp)

Lars De Geer (fp)

